UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
FACULTAT DE CIÈNCIES JURÍDIQUES

Ensenyament de Treball Social

Curs 05-06

Elements de Dret Privat

Codi: 15051002

Curs: Segon
Primer quadrimestre

Assignatura Troncal
Crèdits Totals: 4.5
Crèdits Teòrics: 3
Crèdits Pràctics: 1.5

Departament/s: Dret privat, processal i financer

Professor/s: Sra. Glòria Ribas Moreno

Breu contingut:

Presentació:

La persona física. El matrimoni. Les relacions patrimonials entre cònjuges. Les relacions de convivència no matrimonial. La mediació. La relació de parentiu. Les institucions civil de protecció de la persona.

Temari:

Lliçó 1: El Dret de Família

1. La relació entre el Dret Civil català i el Dret Civil estatal a Catalunya
2. El veïnatge civil com a element d'aplicació de les normes territorials
3. Aspectes generals de la regulació del Dret de Família en el Dret civil català
4. Contingut del Dret de Família. La seva ordenació sistemática

LA PERSONA FÍSICA COM A ELEMENT ESENCIAL DEL DRET DE FAMÍLIA

Lliçó 2: La personalitat civil

1. Components de la personalitat civil
1.1. La capacitat jurídica
1.2. La capacitat d'obrar. La seva graduabilitat i els criteris d'atribució; les seves restriccions

2. El poder de disposició
2.1. Els seus components
2.2. Les seves limitacions

3. Les prohibicions

Lliçó 3: La persona física

1.La personalitat civil
1.1. L'adquisició de la personalitat. Els seus requisits
1.2. L'extinció de la personalitat

2.L'edat
2.1. La majoritat: la plenitud de la capacitat d'obrar
2.2. La minoritat. La “capacitat natural”
    2.2.1. Capacitat i incapacitat d'obrar
    2.2.2. El dret d'audiència

3.La situació del menor d'edat emancipat
3.1. L'emancipació i les seves causes
3.2. Els efectes de l'emancipació

4. La situació del menor d'edat de vida independent

Lliçó 4: La incapacitació

1.La incapacitació en benefici de l'incapacitat
1.1. Concepte i fonaments
1.2. La declaració judicial. Incapacitació plena i incapacitació limitada. Efectes.

2.La incapacitació en benefici de tercers. La prodigalitat.

EL MATRIMONI

Lliçó 5: La forma del matrimoni

1.La competència de l'Estat sobre les formes del matrimoni

2.Les formes matrimonials eficaces segons el Codi Civil
2.1. La forma matrimonial estatal
2.2. Les formes no estatals reconegudes: les formes religioses i la forma establerta per la lex loci

Lliçó 6: Disposicions comunes a totes les formes de matrimoni

1.El consentiment matrimonial
1.1. El principi de llibertat. La promesa de matrimoni: la seva irrellevància jurídica
1.2. El carácter personalísim. El matrimoni per poder
1.3. El caràcter “pur” del consentiment matrimonial

2. La capacitat matrimonial dels contraents
2.1. Les incapacitats: absolutes i relatives
2.2. La dispensa

3.La constància registral del matrimoni

5. La prova del matrimoni

Lliçó 7: La forma matrimonial estatal

1.La modalitat ordinària de celebració del matrimoni
1.1. L'expedient matrimonial
1.2. Les formalitats del matrimoni

2.Les modalitats extraordinàries de celebració del matrimoni
2.1. El matrimoni en perill de mort
2.2. El matrimoni secret

Lliçó 8: Els efectes legals del matrimoni en l'àmbit personal

1.El principi d'igualtat

2.Els deures recíprocs dels cònjuges

3.La nacionalitat i el veïnatge civil

4.El domicili

Lliçó 9: La nul.litat del matrimoni

1.Les causes de nul.litat
1.1. La falta de consentiment matrimonial
1.2. La incapacitat matrimonial
1.3. Els vicis del consentiment matrimonial
1.4. Els vicis de la forma i els defectes formals

2.L'acció de nul.litat. La legitimació activa

3. L'efecte específic de la declaració de nul.litat
3.1. El règim de la filiació
3.2. La situació del cònjuge de bona fe

4.La convalidació del matrimoni nul

Lliçó 10: La separació matrimonial

1.La separació judicial
1.1. Per petició consensuada. Els seus requisits
1.2. Per petició unilateral. Les causes legals de separació
1.3. Els efectes específics de la separació judicial
1.4. La reconciliació

2.La separació de fet. Els seus efectes

Lliçó 11: La dissolució del matrimoni

1.Les causes de dissolució del matrimoni

2.Consideració especial del divorci
2.1. Les seves causes
2.2. L'acció de divorci
    2.2.1. La legitimació activa
    2.2.2. L'exercici de l'acció
2.3. La reconciliació

Lliçó 12: Les mesures i els efectes comuns a la nul.litat, la separació i el divorci

1.La demanda
1.1. Preparació de la demanda. Les mesures provisionals previes
1.2. Admisió de la demanda
    1.2.1. Els seus efectes legals
    1.2.2. Les mesures provisionals coetànies a la demanda

2.Les mesures resultants de les respectives sentències
2.1. La fixació de la seva extensió legal
    2.1.1. En relació als cònjuges
    2.1.2. En relació als fills

2.2. Consideració especial de la pensió compensatòria
    2.2.1. El seu fonament
    2.2.2. Els criteris de fixació de la quantía
    2.2.3. Les modalitats de pagament
    2.2.4. La seva extinció

2.3. La regulació de les mesures definitives
    2.2.1. Pactada. El “conveni regulador”
    2.2.2. Judicial. La seva subsidiarietat

LES RELACIONS PATRIMONIALS ENTRE CÒNJUGES

Lliçó 13: Els efectes legals del matrimoni en l'àmbit patrimonial

1.Els efectes durant el matrimoni
1. La contribució a les despeses familiars
  1.1. El concepte de despesa familiar
  1.2. El règim de contriució a les despeses. El treball domèstic
  1.3. La responsabilitat pels deutes derivats de la gestió domèstica

2.L'habitatge conjugal i els béns d'ús ordinari: les limitacions a les facultats de disposició

3.Els negocis jurídics entre els cònjuges

4.El règim econòmic matrimonial: concepte i característiques

5. Els efectes patrimonials post mortem del matrimoni
5.1. L'atribució del parament de l'habitatge conjugal
5.2. L'any de viduïtat

6. Els capítols matrimonials

Lliçó 14: El règim econòmic matrimonial

1.El règim de separació de béns
1.1. Les seves fonts

1.2. La titularitat dels béns
    1.2.1. La relació entre els patrimonis dels cònjuges
    1.2.2. Les presumpcions sobre la titularitat
1.3. La gestió dels béns privatius
1.4. La protecció dels creditors
1.5. La seva liquidació. Consideració especial del treball d'un cònjuge per la casa o per l'altre cònjuge

2.La sociedad de gananciales
3.1. Els patrimonis existents en la sociedad de gananciales
    3.1.1. Els patrimonis privatius.
     3.1.1.1. Els criteris de privacitat
     3.1.1.2. La presumpció de ganancialidad i la confessio de privativitat
    3.1.2. El patrimoni ganancial. Els criteris de ganancialidad dels béns
    3.1.3. Les relacions entre el patrimoni ganancial i els patrimonis privatius
3.2. Les càrregues i la responsabilitat del patrimoni ganancial
3.3. L'administració del patrimoni ganancial

3.4. L'extinció del règim
    3.4.1. Les seves causes
    3.4.2. La liquidació del patrimoni ganancial
    3.4.3. La partició i adjudicació del romanent

LES RELACIONS DE CONVIVENCIA NO MATRIMONIAL

Lliçó 15: Les unions estables de parella

1.El problema plantejat per les anomenades unions estables de parella

2.La unió estable heterosexual
  2.1. El seu concepte
  2.2. Els efectes de la unió durant la seva vigència
  2.3. La seva extinció
    2.3.1. Les causes d'extinció
    2.3.2. Les conseqüències de l'extinció

3.La unió estable homosexual
  3.1. Els seus requisits
  3.2. Els efectes durant la seva vigència
  3.3. La seva extinció
    3.3.1. Les causes d'extinció
    3.3.2. Els efectes de l'extinció

Lliçó 16: Les altres situacions de convivencia

1.Les situacions convivencials d'ajuda mútua
1.1. El concepte i presupòsits de constitució
1.2. L'acreditació de les situacions convivencials
    1.2.1. La forma de constitució
    1.2.2. El contingut
1.3. L'extinció de la convivència

1.3.1. Les causes d'extinció
1.3.2. Els seus efectes
1.3.2.1. En vida dels convivents
1.3.2.2. Per defunció d'un dels convivents

2.L'acolliment de persones grans

LA RESOLUCIÓ EXTRAJUDICIAL DELS CONFLICTES FAMILIARS

Lliçó 17: La mediació familiar

1. El concepte de mediació familiar

2.L'àmbit de la mediació familiar
2.1. L'àmbit subjectiu
2.2. L'àmbit objectiu

3. El mediador
3.1. La funció del mediador
3.2. Els requisits per a l'exercici de la funció
3.3. Règim disciplinari i responsabilitat del mediador

4. El procés de mediació familiar
4.1. Inici del procés
4.1.1. Caràcter voluntari del procés
4.1.2. Relació entre l'inici del procés i els procediments judicials
4.1.3. La reunió inicial de la mediació
4.1.4. El deure de confidencialitat
4.1.5. L'acccés gratuit a la mediació
4.2. Desenvolupament del procés de mediació
4.2.1. Durada de la mediació
4.2.2. La confidencialitat
4.2.3. L'interés primordial del fill menor o incapacitat
4.3. El final del procés

5.L'eficàcia dels acords

LA RELACIÓ DE PARENTIU

Lliçó 18: La relació de parentiu

1.El fonament del parentiu

2.Els tipus de parentiu: per consanguinitat, per afinitat i per adopció

3.El còmput del parentiu

4.El dret d'aliments entre parents
4.1.El concepte d'aliments
4.2. El supòsit de fet. La necessitat de l'alimentista
4.3. Els subjectes obligats. Els criteris de preferència
4.4. El moment de neixement, la quantía i el mode de pagament
4.5. L'extinció de l'obligació d'aliments

Lliçó 19: La filiació

1.La filiació per naturalesa

2.Concepte. Classes: filiació matrimonial i no matrimonial

3.Determinació legal de la filiació
3.1. Determinació de la filiació matrimonial
3.2. Determinació de la filiació no matrimonial: el reconeixement; la presumpció de paternitat
3.3. La filiació derivada de les tècniques de reproducció assistida

4.Les accións de filiació

5.Els efectes de la filiació

Lliçó 20: La filiació adoptiva

1.Concepte. La seva equiparació amb la filiació per naturalesa

2.L'estatut jurídic de l'adoptant
2.1. La capacitat especial
2.2. Les incapacitats relatives

3.L'estatut jurídic de l'adoptat
3.1. La capacitat per a ésser adoptat
3.2. Les relacions amb la família adoptiva
3.3. Les relacions amb la família per naturalesa

4.La constitució de l'adopció
4.1. L'expedient d'adopció
4.1.1. El seu inici
4.1.2. L'autonomía de la voluntat. El règim de consentiments, assentiments i audiència
4.2. La resolució judicial

5. L'extinció de l'adopció

LES INSTITUCIONS CIVILS DE PROTECCIÓ DE LA PERSONA

Lliçó 21: La potestat dels pares

1.La filiació com a font de la potestat dels pares

2.El contingut de la potestat
2.1. En l'àmbit personal
2.2. En l'àmbit patrimonial

3.La titularitat de la potestat
3.1. El caràcter dual de la titularitat
3.2.L'extinció de la titularitat individual. La seva privació i recuperació

4.L'exercici de la potestat
4.1. L'exercici conjunt dels pares. Les conseqüències de llur manca de convivència
4.2. L'exercici individual: la suspensió
4.3. L'intervenció del fill
4.4. La intervenció judicial

5.L'extinció de la potestat

6. La pròrroga i la rehabilitació de la potestat

Lliçó 22: La tutela

1.Les situacions personals sotmeses a tutela
1.1. La incapacitat judicial
1.2. La minoritat
1.3. El desamparament

2,El règim de la tutela. La representació legal
2.1. El seu contingut: deures-drets
    2.1.1. En l'àmbit personal
    2.1.2. En l'àmbit patrimonial
2.2. La delimitació de l'extensió: la sentència d'incapacitació
2.3. L'administrador dels béns

3.Les modalitats de designació de tutor
3.1. La designació voluntària
3.2. La designació judicial

4.El càrrec de tutor
4.1. La seva obligatorietat
4.2. La seva titularitat
    4.2.1. La seva delació. La pressa de possessió
    4.2.2. La inhabilitat, la remoció i l'excusabilitat
    4.2.3. La pluralitat de tutors
4.3. L'entitat pública de protecció de menors en el cas de l'assumpció automàtica de les funcions tutelars
4.4. L'estatut jurídic del càrrec de tutor

4.4.1. Les obligacions de fiança i inventari
4.4.2. El dret a la retribució
4.4.3. La rendició de comptes
4.5. L'exercici del càrrec de tutor: autònom o autoritzat

5.El control de l?actuació del tutor: el consell de tutela

6.L'extinció del règim de tutela. La pròrroga de la tutela

Lliçó 23: La curatela

1.Les situacions personals sotmeses a curatela
1.1. Els emancipats i els habilitats d'edat
1.2. La prodigalitat
1.3. La incapacitat judicial
2.La complementació de la capacitat

3.El càrrec de curador. Remissió a les normes de la tutela

4.L'extinció de la curatela

Lliçó 24: Les altres institucions de protecció de la persona

1.El defensor judicial. Els fonaments de la seva intervenció

2.La protecció dels menors desamparats
2.1. La situació de desamparament
2.1.1. Els supòsits que l'originen
2.1.2. Els efectes de la declaració de desamparament

2.2. Les modalitats de protecció
2.2.1. L'acolliment en una institució
2.2.2. L'acolliment en família
2.2.3. L'acolliment familiar preadoptiu
2.3. L'acabament de les mesures de protecció

3. La guarda de fet. El règim dels actes del guardador

Forma d'avaluació:

L'examen constarà de dues parts, la part teòrica i la part pràctica
1. Part teòrica

- 3 o 4 preguntas, la formulació de les quals coincidirà exactament amb punts concrets del programa. No es podràn utilitzar textos legals.

- Temps: 60 minuts

- Valoració: 2/3 parts de la nota final (3 crèdits)

2. Part pràctica

- Resolució d'un o més casos pràctics, que l'alumne haurà d'estructurar a partir de les qüestions que se li formulin

- Es valorarà no només l'encert en la solució dels supòsits plantejats, sino també i especialment, la argumentació jurídica exposada i la referència directa directa als preceptes legals aplicables.

- Es podràn utilitzar tots el textos legals que l'alumne consideri necessari

- Temps: 60 minuts

- Valoració: 1/3 parts de la nota final (1,5 crèdits)

Bibliografia:

Es recomenen les derreres edicions dels manuals següents:

- BADOSA COLL, Ferran (coord): Manual de Dret Civil català, Madrid-Barcelona, Marcial Pons.

- PUIG I FERRIOL, Lluís ? ROCA I TRIAS, Encarna: Institucions de Dret civil de Catalunya, volum III (Dret de la persona. Dret de família), Ed. Tirant lo Blanch, València.

- GARRIDO MELERO, Martín: Derecho de familia, Ed. Marcial Pons

- ALBALADEJO, Manuel: Curso de Derecho Civil, José María Bosch, editor, S.A.
. Tom I, volum 1er. (Introducción y Derecho de la persona)
. Tom IV (Derecho de familia)

- DÍEZ-PICAZO, Luis ? GULLÓN, Antonio: Instituciones de Derecho Civil, Ed. Tecnos
. Volum I/1 (Introducción. Parte general. Derecho de la persona)
. Volum II/2 (Derecho de familia. Derecho de sucesiones)

- LASARTE, Carlos: Compendio de derecho civil. Trabajo social y relaciones laborales. Madrid, Dykinson

Observacions: